
DOD YN ADDYSGWYR GYNRADD

Matilda Jones

2404562

CYFLWYNIAD

- Trafod maes allweddol addysgeg
- Sef dysgu trwy chwarae
- Pwysig er mwyn cefnogi datblygiad plant

ADDYSGEG

Beth yw e?

Mae'r term

"addysgeg blynyddoedd cynnar" yn disgrifio'r sbectrwm cyfan o ymddygiadau, perthnasoedd a dewisiadau sy'n helpu plant i ddysgu a thyfu.

Nid addysgu ffurfiol, o'r brig i lawr, yw hanfod addysgeg.

Yn hytrach, mae'n cwmpasu popeth y mae oedolion yn ei wneud i gefnogi dysgu plant

(Early Education, 2023)

Pwysigrwydd

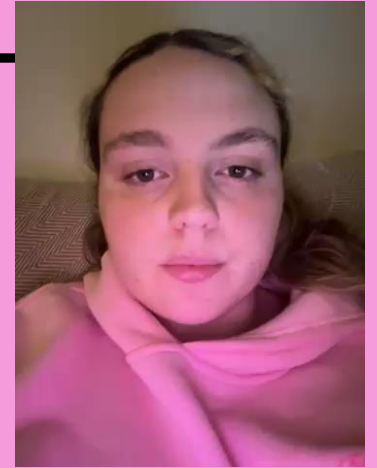
Mae addysgeg yn bwysig er mwyn

-

Ymgysylltu â phlant yn ystod chwarae wedi'i gynllunio a chwarae a gychwynnir gan blant

-Modelu ac ehangu iaith

-Darlunio, egluro ac ymchwilio i gysyniadau

DYSGU TRWY CHWARAE

- dysgu sy'n seiliedig ar chwarae yn h
anfodol ar gyfer addysg plentyndod
cynnar o ansawdd uchel ac mae an
gen ei ymgorffori ym mhob rhaglen
plentyndod cynnar ledled y byd
- pwysleisio bod chwarae yn stratega
eth bwerus, sy'n seiliedig ar ymchw
il,
- hyrwyddo datblygiad cyfannol plant
ac yn eu paratoi ar gyfer dysgu gyd
ol oes, nid moethusrwydd na "rhyw
beth ychwanegol"

(UNICEF, 2018)

-
datblygiad cynnar yr ymennydd yn cael ei ddylanwadu'n fa
wr gan chwarae

-
Mae iaith, cyfathrebu, galluedd echddygol, datrys proble
mau,

a chysyniadau rhifydddeg a gwyddoniaeth sylfaenol (megis
siapiau, disgyrchiant,
a chydbwysedd) i gyd yn cael eu cryfhau trwy chwarae. (T
heirworld, 2022)

- Ymchwil theirworlds yn cyd fynd ar gwaith lillard ar
maria montessori
- (Lillard, 2005)

CHWARAE, DYSGU A GOFAL PLENTYNDOD CYNNAR YNG NGHYMRU (ECPLC)

- Chwarae, Dysgu a Gofal Plentyndod Cynnar (ECPLC) yw strategaeth genedlaethol Cymru ar gyfer hyrwyddo iechyd, twf ac addysg pob plentyn 0–5 oed.
- canolbwyntio arfer y blynyddoedd cynnar ar hawliau plant, datblygiad cyfannol a chwarae o ansawdd uchel.
- ECPLC yn cydymffurfio'n llwyr â Chwricwlwm Cymru

(Welsh Government, 2023)

PAM RWY WEDI DEWIS SIARAD AM DYSGU TRWY CHWARAE

- dysgu drwy chwarae wrth wraidd ymarfer llwyddiannus yn y blynyddoedd cynnar a'r ysgolion cynrad
- chwarae yn fwy na dim ond amser hamdden hwyliog i blant; mae'n offeryn addysgu pwerus sy'n eu helpu i feddwl, cyfathrebu, datrys problemau, a gwneud synnwyr o'r byd
- Ar gyfer fy swydd yn yr ystafell ddosbarth yn y dyfodol, rhaid i mi gael dealltwriaeth drylwyr o hyn.

Buddion o dysgu trwy chwarae i addysgwyr:

- Gwell ymgysylltiad rhwng y plant a'r athro achos pan fydd dysgu'n bleserus ac yn gysylltiedig â'u diddordebau, mae plant yn fwy brwdfrydig.
- meithrin perthnasoedd gwell rhwng y dau ohonynt. Felly nid dim ond buddio y plentyn y mae dysgu trwy chwarae yn gwneud on hefyd yr addysgwr.

POLISIAU SY’N CYD FYND AG DYSGU TRWY CHWARAE

- Erthygl 31 o'r UNRCCR- yr hawl I chwarae ac ymlacio

(UNICEF, n.d.)

ESIAMPLAU O ARFER EFFEITHIOL MEWN ADDYSG

- 10 esiampl o arfer effeithiol. Un o rhain yw Arweinyddiaeth a rheolaeth gref ac effeithiol
- gwarantu bod gan weithwyr y galluoedd,
y wybodaeth a'r ddealltwriaeth sydd eu hangen i ddarparu addysg blynyddoedd cynnar rhagor

(Gordon, 2023)

ARFER EFFEITHIOL- BETH?

- y term "arfer gorau" mewn addysg yn cyfeirio at ddulliau a dulliau gweithredu sydd wedi'u dangos trwy brofiad ac astudiaeth i fod yn llwyddiannus wrth hyrwyddo dysgu myfyrwyr.
- Mae'r dulliau hyn yn gwarantu eu bod yn bodloni gwahanol ofynion myfyrwyr ac yn gwella eu profiadau addysgol oherwydd eu bod wedi'u seilio ar theori addysgol ac ymchwil sy'n seiliedig ar dystiolaeth.

(Vikasconcept, 2024)

ARFER EFFEITHIOL 1- TEACHING AND PLAY IN THE EARLY YEARS – A BALANCING ACT (OFSTED)

- ymchwilio i sut y gall amgylcheddau plentyndod cynnar gynnig dysgu o ansawdd uchel i blant ifanc trwy daro cydbwysedd rhwng addysgu a chwarae.
- dadlau bod addysgu'n digwydd mewn amrywiaeth o ffyrdd gwahanol, megis trwy chwarae, perthnasoedd, modelu, a'r amgylchedd dysgu, gan herio'r myth bod "addysgu" yn cyfeirio'n bennaf at addysgu ffurfiol, dan arweiniad oedolion
- nid yw chwarae ac addysg yn eithrio ei gilydd.

(Ofsted, 2015)

Arferion sy'n cefnogi
erthygl yma-

- Meddwl cyfunol hir dymor
- Ymarfer seiliedig ar arsylwi

ARFER EFFEITHIOL 1

Vygotsky

-theori Vygotsky (Vygotsky, 1978) yn pwysleisio pwysigrwydd ymarfer sy'n cael ei Wybod gan Arsylwi ac yn dangos yr angen i oedolion arsylwi plant er mwyn pennu eu Parth Datblygiad Proximal a darparu'r sgaffaldiau priodol

Piaget

-

Yn ôl ei syniad, mae plant yn meithrin gwybodaeth trwy archwilio gweithredol, a dim ond trwy wyllo sut mae plant yn ymddwyn, yn chwarae ac yn datrys problemau y gall addysgwyr ddeall y broses hon.

ARFER EFFITHIOL 2- ESTYN

- Ysgol Gynradd Shirenewton yn defnyddio addysgeg sy'n seiliedig ar chwarae i helpu myfyrwyr i ddod yn ddysgwyr hunanhyderus ac ymreolaetho
- Datblygodd yr ysgol "Over To You Time" (OTYT)
- Ysgol yn hyrwyddo addysgeg gytbwys sy'n sicrhau cydbwysedd
- son am Ymreolaeth a gwneud penderfyniadau dan arweiniad plant
- cysylltu ag damcaniaeth Froebel
- adroddiad (Ryan, 2025) hefyd yn cefnogi syniad Froebl sef chwarae'n gwasanaethu fel cyfrwng ar gyfer dysgu hunangyfeiriedig
- Child's Talk: Learning to Use Language (1983) gan Bruner

(Estyn, 2024)

CASE STUDY 3

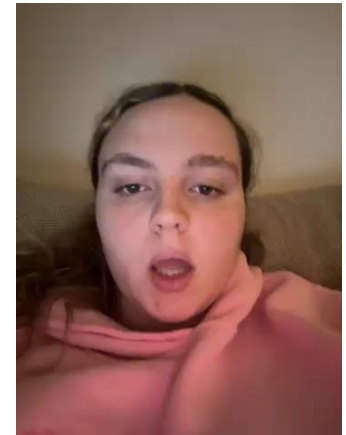
SUMMARY OF THE ARTICLE: *AN EXPLORATORY CASE STUDY: CHILDREN'S COMPARATIVE PLAY ACCESS IN ENGLISH AND WELSH CLASSROOMS* (GOODHALL & ATKINSON, 2021)

- archwilio sut mae chwarae wedi'i gynnwys mewn cwricwla ysgolion i blant yng Nghymru a Lloegr rhwng pump a saith oed
- edrych ar sut mae amrywiadau mewn polisïau cenedlaethol yn effeithio ar addysgu gwirioneddol
- gan Gymru a Lloegr safbwyntiau gwahanol ar hawl plant i chwarae.

(Goodhall & Atkinson, 2021)

DIOLCH AM WRANDO

RHESTR CYFEIRNODI

Reference list

Bruner, J.S. (1983). *Child's talk : learning to use language*. New York: W.W. Norton.

Cambridge Assessment (2025). *Getting started with play-based learning in early years*. [online] www.cambridge-community.org.uk. Available at: <https://www.cambridge-community.org.uk/professional-development/gswpbl/index.html>.

Cambridge Dictionary (2019). *BEST PRACTICE* | meaning in the Cambridge English Dictionary. [online] Cambridge.org. Available at: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/best-practice>.

Child Australia (2017). *WHAT IS PEDAGOGY? How does it influence our practice?* [online] Available at: <https://childaustralia.org.au/wp-content/uploads/2024/05/CA-Statement-Pedagogy.pdf>.

Cwlwm.org.uk. (2026). *Early Childhood Play Learning and Care (ECPLC)* | cwlwm. [online] Available at: <https://cwlwm.org.uk/news/early-childhood-play-learning-and-care-ecplc> [Accessed 26 Jan. 2026].

Early Education (2023). *Early years pedagogy*. [online] Early Education. Available at: <https://early-education.org.uk/early-years-pedagogy/>.

Education Endowment Foundation (2023). *Play-based learning*. [online] EEF. Available at: <https://educationendowmentfoundation.org.uk/early-years/toolkit/play-based-learning>.

Estyn. (2024). *Learning through play to support independent learning - Estyn*. [online] Available at: <https://estyn.gov.wales/improvement-resources/learning-through-play-to-support-independent-learning/>.

Gordon, R. (2023). *Ten Examples of Good Practice in the Early Years*. [online] earlyyears.wandsworth.gov.uk. Available at: <https://earlyyears.wandsworth.gov.uk/Article/145696>.

gourley, helen (2021). *Case Study: The case for play in KSI*. [online] big education trust. Available at: <https://bigeducation.org/be-blogs/case-study-the-case-for-play-in-ks1/> [Accessed 23 Jan. 2026].

Holland, S. (2018). *Making rights a reality for all children in Wales*. [online] Available at: <https://www.childcomwales.org.uk/wp-content/uploads/2018/04/Play-FINAL.pdf>.

Johns Hopkins Engineering. (2024). *Implementing Teaching Best Practices*. [online] Available at: <https://support.cmts.jhu.edu/hc/en-us/articles/12229701401613-Implementing-Teaching-Best-Practices>.

Lillard, A. (2005). *Montessori: The Science Behind the Genius*. [online] Available at: <https://montessorischoolalmeria.es/wp-content/uploads/2021/05/montessori-science-behind-genius.pdf>.

Ofsted (2015). *Teaching and play in the early years - a balancing act?* [online] Available at: <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5fb3e1a98fa8f54ab648ece4/Teaching-and-play-in-the-early-years-a-balancing-act.pdf>.

Piaget, J. (1952). *The Origin of Intelligence in the Child*. International Universities Press.

Powerful Pedagogy: Effective Practice. (n.d.). Available at: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/67d2d3da2348f8d0cc51cbb5/Powerful_Pedagogy_-_Effective_Practice_-_March_2025.pdf.

Ron (2025). *Top Play Based Learning Programs: Benefits and Insights for Educators* | Pepper Pot. [online] Pepper Pot. Available at: <https://www.pepperpot-nursery.co.uk/top-play-based-learning-programs-benefits-and-insights-for-educators/> [Accessed 26 Jan. 2026].

Ryan, P. (2025). *Friedrich Froebel: His Principles, Play Theory, and Legacy in Education*. [online] Early Excellence. Available at: <https://earlyexcellence.com/practice-and-pedagogy/friedrich-froebel-theory/>.

Theirworld (2022). *Learning through play (early childhood development)*. [online] Theirworld. Available at: <https://theirworld.org/resources/learning-through-play-early-childhood-development/>.

UNICEF (2018). *Learning through play: Strengthening learning through play in early childhood education programmes*. [online] UNICEF. UNICEF. Available at: <https://www.unicef.org/sites/default/files/2018-12/UNICEF-Lego-Foundation-Learning-through-Play.pdf>.

UNICEF (n.d.). *UN convention on the rights of the child (UNCRC)*. [online] unicef. Available at: <https://www.unicef.org.uk/what-we-do/un-convention-child-rights/>.

Vikasconcept (2024). *Educational Research: Shaping the Best Practices in Teaching*. [online] Vikas The Concept School -. Available at: <https://www.vikasconcept.com/educational-research-shaping-best-practices-in-teaching/>.

Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in Society: the Development of Higher Psychological Processes*. [online] Cambridge: Harvard University Press. Available at: https://w.pauldowling.me/rtf/2021.1/readings/LSVygotsky_1978_MindinSocietyDevelopmentofHigherPsycholo.pdf.

Wall, S., Litiens, I. and Taguma, M. (2015). *Pedagogy in Early Childhood Education and Care (ECEC): an International Comparative Study of Approaches and Policies*. [online] Available at: [https://assets.publishing](https://assets.publishing.service.gov.uk/media/55b1c1c1e5b94a9070000000/Pedagogy_in_Early_Childhood_Education_and_Care_ECEC.pdf)